

Joel Koivunen

Isosen iltaohjelma

Materiaali Raahen seurakunnan isosille

Opinnäytetyö

CENTRIA-AMMATTIKORKEAKOULU

Yhteisöpedagogi (AMK), kirkon nuorisotyö

Joulukuu 2017

TIIVISTELMÄ OPINNÄYTETYÖSTÄ

Centria-ammattikorkeakoulu	Aika Joulukuu 2017	Tekijä Joel Koivunen
Koulutusohjelma Yhteisöpedagogi (AMK), kirkon nuorisotyö		
Työn nimi Isosen iltaohjelma. Materiaali Raahen seurakunnan isosille		
Työn ohjaaja Sari Virkkala	Sivumäärä 29 + 1	
Työelämäohjaaja Ella Kaarto & Samuel Koivunen		
<p>Opinnäytetyössäni suunnittelin iltaohjelmamateriaalin Raahen seurakunnalle isosille. Materiaalin tarkoituksena on auttaa isosia suunnittelemaan iltaohjelma rippikoulussa.</p> <p>Opinnäytetyön kehittämistehtäviä olivat, että iltaohjelmassa isonen oppii olemaan oma itsensä, että isonen oppii tunnistamaan rippileiriryhmän ryhmäytymisvaiheen ja osaa suunnitella ohjelmaa, joka kasvattaa yhteishenkeä ja että iltaohjelmassa isonen osaa kerrata päivän aiheita nuoren näkökulmasta.</p> <p>Teoriaosuudessa käsitellään nuoruutta, rippikoulua, isosena olemista ja iltaohjelmaa. Teoriaosuudesta saa kokonaiskuvan nuoren hengellisyydestä ja kehityksestä seurakunnan jäsenenä. Sen tarkoituksena on perustella iltaohjelmamateriaalin ohjeita sen suunnitteluun.</p> <p>Iltaohjelmamateriaali oli mielestäni onnistunut ja käyttökelpoinen isosille. Positiivisen palautteen perusteella siitä on paljon hyötyä isosille.</p>		
Asiasanat iltaohjelma, iltaohjelmamateriaali, nuoruus, rippikoulu, ryhmäturvallisuus		

Centria University of Applied Sciences	Date December 2017	Author Joel Koivunen
Degree programme Bachelor of Humanities, Community Educator		
Name of thesis Evening programme material for the group leaders of confirmation camps. Material for group leaders of Raahe church		
Instructor M.Ed Sari Virkkala	Pages 29 + 1	
Supervisor Ella Kaarto & Samuel Koivunen		
<p>The aim of this thesis was to create an evening programme material for young confirmed volunteers of Raahe church. The material is meant to help the volunteers in planning the evening programme at confirmation camps.</p> <p>The developmental tasks of the thesis were that young confirmed volunteers learn to be themselves and that the volunteers learn to recognize the grouping stage and plan programme so that it boosts the team spirit. The third development task was that in evening programme volunteers learn to revise the topics of the day from the youngsters' view.</p> <p>In the theoretical part youth, confirmation school, being a young confirmed volunteer and evening programme are discussed. The theory part gives an overview of the spirituality of youth and their development as members of the church. The theoretical part is meant to give reasons of the evening programme materials meaning.</p> <p>I think the evening programme material was successful and useful for young confirmed volunteers. It will be a significant help for volunteers based on good feedback I received.</p>		

Key words confirmation school, evening programme, evening programme material, group safety, youth
--

TIIVISTELMÄ
ABSTRACT
SISÄLLYS

1 JOHDANTO.....	1
2 KEHITTÄMISTEHTÄVÄT.....	3
3 NUORUUSIÄN PSYGOLOGINEN KEHITYS	4
3.1 Murrosiän kolme vaihetta	5
4 RIPPIKOULUN TARKOITUS JA TAVOITTEET	6
4.1 Rippikoulun lähtökohdat.....	6
4.2 Rippikoulun tavoitteet.....	7
4.2.1 Nuoret ovat osallisia, tulevat kuulluksi ja saavat vaikuttaa.....	7
4.2.2 Nuoret kokevat yhteyttä, turvallisuutta, pyhyyttä ja iloa	8
4.2.3 Nuoret oppivat hoitamaan hengellistä elämäänsä toimien, hiljentyen ja osallistuen.....	8
4.2.4 Nuoret kantavat vastuuta itsestään, toisista ihmisistä ja luomakunnasta	9
4.2.5 Nuoret löytävät merkityksiä kristinuskon keskeisten sisältöjen ja oman elämänsä välillä ja kuulua Kristuksen kirkkoon	10
5 SEURAKUNNAN NOUORET ISOSINA.....	11
5.1 Turvallinen seurakuntayhteys nuorelle	11
5.2 Isonen esikuvana rippikoulunuorelle	13
5.3 Työntekijä pitää huolta isosista	13
6 ILTAOHJELMAN MERKITYS RIPPILEIRILLÄ.....	15
6.1 Iltaohjelman suunnittelu.....	15
6.2 Leikit iltaohjelmassa	16
7 MATERIAALIN VERTAAMINEN AIKAISEMPIIN OPINNÄYTETÖIHIN.....	18
7.1 Mission: iltaohjelma; videomateriaali iltaohjelman suunnitteluun ja toteutukseen...18	
7.2 Hyvää iltaa! Rippikoulun iltaohjelmia tavoitteellistava materiaali Kouvolan seurakunnalle	20
8 OPINNÄYTETYÖN TOTEUTUS RAAHEN SEURAKUNNASSA	22
8.1 Palautteen analysointi	22
8.2 Opinnäytetyön hankkeistajien palaute materiaalista.....	24
9 POHDINTA.....	26
LÄHTEET.....	28
LIITE	

1 JOHDANTO

Opinnäytetyön suunnittelu alkoi ollessani Raahen seurakunnan rippileirillä harjoittelijana. Idea iltaohjelma materiaaliin isosille lähti leirillä olleesta stressaavasta tilanteesta. Isokset eivät tienneet millaista iltaohjelmaa heiltä odotettiin. Siitä johtuen joka illaksi suunniteltava iltaohjelma stressasi heitä paljon. Iltaohjelmaa suunnitellessa isokset myös kävivät kyselemässä työntekijöiden mielipidettä iltaohjelman sisällöstä. Sen lisäksi tuntui, että jokaisella työntekijällä oli myös omat mielipiteensä hyvästä iltaohjelmasta.

Leirin aikana aloin rippikoululaisten ollessa oppitunneilla pohtimaan isosten kanssa iltaohjelman tavoitteita ja yksittäisen ohjelmanumeron valitsemisperusteita iltaohjelmaan. Lähdimme liikkeelle siitä, mitä toivoimme leiriläisille jäävän mieleen ohjelman jälkeen ja mistä syystä joku haluaa juuri lempileikkinsä tai -sketsinsä iltaohjelmaan.

Keskustelin myös leirin työntekijöiden kanssa tekemästani työstä, josta he innostuivat niin, että halusivat hankkeistaa iltaohjelmasta opinnäytetyön. Keskustelin heidän kanssaan iltaohjelman vaikutuksesta leirin ilmapiiriin. Iltaohjelmassa isonen voi joko vahvistaa rippileirin tavoitteita tai heikentää leirin yhteishenkeä ja voi saada rippileiriläiset sulkeutumaan ahdistumaan ohjelmasta. Pohdimme, että yhteinen linja isosten ja työntekijöiden välillä on ehdottoman tärkeää rippileirin onnistumisen kannalta.

Materiaalin on tarkoitus olla Rippikoulusuunnitelman 2017 ja Isoja ihmeitä 2016 isostoiminnan linjauksen mukainen apu iltaohjelman suunnitteluun nuoren ymmärrettävällä kielellä. Aiheesta aiemmin tehdyistä opinnäytetöistä tutustuin tarkemmin Järvikankaan ja Kaikkosen (2013) iltaohjelman tavoitteellista materiaalia käsittelemään työhön sekä Autin ja Lehtimäen (2014) työhön, jossa luotiin video-materiaali iltaohjelman suunnitteluun ja toteutukseen.

Toivon materiaalin tarkkaa läpikäymistä isoskoulutuksessa ennen rippileiriä. Materiaalia käsitellessä nuorisotyöntekijän on hyvä miettiä käsiteltäviä asioita oman elämän esimerkkien kautta. On hyvä pohtia esimerkiksi sitä, mistä huomaa, että ilmapiiristä on muodostunut turvallinen tai millä tavalla sopimaton sketsi tai leikki voi ahdistaa rippikoululaista.

2 KEHITTÄMISTEHTÄVÄT

Tämän opinnäytetyön tarkoituksena oli auttaa isosia iltaohjelman suunnittelussa leirille mukaan otettavan materiaalipaketin avulla. Materiaalin ideana on, että se käydään isokoulutuksessa läpi nuorisotyönohjaajan kanssa, jonka jälkeen rippileirillä voi palauttaa mieleen, mitkä asiat tulisi muistaa iltaohjelmaa suunnitellessa.

Iltaohjelmassa isonen oppii olemaan oma itsensä.

Iltaohjelmassa isonen on rippikoululaisen esikuva. Oma rippileiri on nuorelle ainoa kokemus isosesta, nuoresta seurakuntalaisesta. Nuori ajattelee millainen hänestä voisi tulla, jos haluaisi päästä isoseksi.

Isonen oppii tunnistamaan rippileiriryhmän ryhmäytymisvaiheen ja osaa suunnitella ohjelmaa, joka kasvattaa yhteishenkeä.

Iltaohjelma on tärkeä osa rippileirin ryhmäytymistä. Tärkeintä on nimien opettelu ja toisiin tutustuminen. Se on lähtökohtana turvallisen ilmapiirin luomiseksi rippileirille. Isonen osaa miettiä, missä vaiheessa rippikouluryhmä on ja millainen ohjelma sopii kyseiselle illalle. He osaavat miettiä ryhmän koon merkityksen tutustumisleikkiä valitessaan.

Iltaohjelmassa isonen osaa kerrata päivän aiheita nuoren näkökulmasta.

Isonen osaa ajatella miten päivän teema voisi liittyä nuoren elämään käytännössä. Hengelliset asiat eivät kuulu pelkästään rippikoululeirille, vaan ne voivat olla myös osa nuoren arkielämää.

3 NUORUUSIÄN PSYGOLOGINEN KEHITYS

Lastensuojelulaissa määritellään alle 18-vuotiaat lapsiksi ja 18-20-vuotiaat nuoriksi (Lastensuojelulaki 2007). Seurakunnan rippileireillä rippikoululaiset ovat 14-15-vuotiaita ja isokset 15-19-vuotiaita. Tyttöillä murrosikä voi alkaa jo 8-vuotiaana, mutta keskimäärin se alkaa 10,5-vuotiaana. Pojilla murrosikä alkaa keskimäärin 11,5-vuotiaana. (Sinkkonen 2010, 26.) Rippileirillä osalla nuorista murrosikä jo on loppupuolella ja joillain vasta alkanut. Eri lähteissä murrosiän alkamisesta oli pientä vaihtelevuutta johtuen tarkkailtavista murrosiän merkeistä.

Haasteena rippikoulussa voi olla tyttöjen ja poikien eriaikainen kehitys. Tyttöillä murrosikä alkaa keskimäärin kaksi vuotta aikaisemmin, ja psyykinen ja fyysinen kehitys voivat olla aivan eri tasolla. (Kukkumäki & Tulusto 2006, 28-30.) Jotkut tytöt esimerkiksi osaavat jo ajatella eettisiä kysymyksiä suhteessa kristittyihin, kun taas osalla pojista saattaa olla vain mopot mielessä.

Murrosiässä nuoren mieli ja keho muuttuvat. Mieli voi muuttua hetkessä laidasta toiseen. Iloinen ja tasapainoinen nuori voi seuraavassa hetkessä olla kiukkuinen ja kiroilla. Syynä siihen on nuoren aivojen fyysinen kehitys. Impulseja kontrolloiva aivojen etulohko on vielä nuorella kasvamassa, mikä voi johtaa murrosikäisen arvaamattomuuteen. (Airola & Tarsalainen 2005, 20.)

Myös nuoren minäkuva on vielä herkkä vaikutuksille. Tyttöillä mielessä saattaa olla laihduttaminen ja tarve muuttaa tai manipuloida omaa ulkonäköään. Osasyynä siihen voi nähdä median antamat näkökulmat ihanteellisesta ulkonäöstä ja sen tavoittelemisen tärkeydestä. Aikaisin kehittyville pojille omasta kehosta tulee keskeinen asia, mutta myöhään kehittyneille asia ei tunnu olevan ajankohtainen. (Sinkkonen 2010, 36.)

Nuorta voi tukea murrosiässä esimerkiksi vahvistamalla heidän itsetuntoaan. Hyvää itsetuntoa voi parantaa positiivisten mielikuvien kautta. Tärkeitä ovat esimerkiksi myönteiset asenteet, kokemukset ja uskomukset. Nuoren itsetunto koostuu negatiivisista ja positiivisista mielikuvista. Negatiivisten mielikuvien kiertyminen aiheuttaa nuorelle epävarmuutta omassa käytöksessä ja itsetunnossa. (Cacciatore, Korteniemi-Poikela & Huovinen 2008, 137-138.)

3.1 Murrosiän kolme vaihetta

Nuoruus voidaan jakaa kolmeen eri jaksoon. Jokaisessa vaiheessa nuorella on omia haasteita ja tehtäviä. Nämä vaiheet ovat biologisen kehityksen vaihe, identiteettikriisi ja ideologinen kriisi. (Dunderfelt 1990, 92.)

Ensimmäinen vaihe tapahtuu noin 13-16-vuotiaana. Silloin nuori kehittyy biologisesti. Se vaikuttaa ihmissuhteisiin kriisin muodossa ja aiheuttaa kapinaa vanhempia ja muita auktoriteetteja kohtaan. Nuori alkaa etsiä uusia ystävyys-suhteita oman ikäistensä keskuudesta. (Dunderfelt 1990, 92.)

Toinen vaihe on nuorilla noin 16-19-vuotiaana. Silloin nuori miettii omaa identiteettiään. Siihen kuuluu esimerkiksi samastumista ja ihastumista, omien rajojen kokeilua ja syvällisiä ihmissuhteita. (Dunderfelt 1990, 92-93.)

Kolmas vaihe alkaa noin 19-vuotiaana ja päättyy 25-vuotiaana. Se on nuoren ideologisen kriisin vaihe. Sen aikana nuori muuttaa omilleen ja pohdiskelee omaa paikkaansa maailmassa. (Dunderfelt 1990, 93.)

4 RIPPIKOULUN TARKOITUS JA TAVOITTEET

Rippikoulussa pohditaan ihmisen suhdetta Jumalaan, lähimmäisiin, luomakuntaan ja itseensä. Rippikoulussa on tarkoitus oppia ihmettelemään elämää ja tutustua Jumalaan (Kirkkohallitus 2017, 8). Vuorovaikutus Jumalan kanssa voi olla vierasta rippikoulunuorelle.

4.1 Rippikoulun lähtökohdat

Rippikoulusuunnitelma 2017 nostaa Raamatusta kolme kohtaa, jotka ovat rippikoulusuunnitelman Suuri ihme lähtökohtia rippikoulua suunniteltaessa. Luterilaisen käsityksen mukaan lähetyskäsky on tärkein rippikoulun lähtökohta (Jolkkonen 2004, 10-11).

Jeesus tuli heidän luokseen ja puhui heille näin: "Minulle on annettu kaikki valta taivaassa ja maan päällä. Menkää siis ja tehkää kaikki kansat minun opetuslapsikseni: kastakaa heitä Isän ja Pojan ja Pyhän Hengen nimeen ja opettakaa heitä noudattamaan kaikkea, mitä minä olen käskenyt teidän noudattaa. Ja katso, minä olen teidän kansanne kaikki päivät maailman loppuun asti. (Matt. 28:18–20)

Sinä olet luonut minut sisintäni myöten, äitini kohdussa olet minut punonut. Minä olen ihme, suuri ihme ja kiitän sinua siitä. Ihmeellisiä ovat sinun tekosi, minä tiedän sen. Minä olen saanut hahmoni näkymättömissä, muotoni kuin syvällä maan alla, mutta sinulta ei pieninkään luuni ole salassa. Sinun silmäsi näkivät minut jo idullani, sinun kirjaasi on kaikki kirjoitettu. Ennen kuin olin elänyt päivääkään, olivat jo kaikki päiväni luodut. Kuinka yliverkaisia ovatkaan sinun suunnitelmasi, Jumala, kuinka valtava onkaan niiden määrä. Jos yritän niitä laskea, niitä on enemmän kuin on hiekanjyviä. Minä lopetan, mutta tiedän: sinä olet kanssani. (Ps. 139:13-18)

Jeesuksen luo tuotiin lapsia, jotta hän koskisi heihin. Opetuslapset moittivat tuojia, mutta sen huomattessaan Jeesus närkeästy ja sanoi heille: "Sallikaa lasten tulla minun luokseni, älkää estäkö heitä. Heidän kaltaistensa on Jumalan valtakunta. Totisesti: joka ei ota Jumalan valtakuntaa vastaan niin kuin lapsi, hän ei sinne pääse." Hän otti lapset syliinsä, pani kätensä heidän päälleen ja siunasi heitä. (Mark. 10:13-16)

Näistä raamatunkohdista nousee rippikoululle ominaisia piirteitä. Rippikoulutyö pohjautuu Jeesuksen antamaan kaste- ja lähetyskäskyyn. Psalmi 193 ja Markuksen evankeliumin kohta kertovat nuoren asemasta luomakunnassa suhteessa Jumalaan. Nuori kelpaa Jumalalle juuri sellaisenaan kuin on. Lähtökohtana on, että nuori voisi kokea oman elämänsä ihmeellisenä ja arvokkaana. (Kirkkohallitus 2017, 8.)

4.2 Rippikoulun tavoitteet

Rippikoulun päätavoitteena on vahvistaa rippikoululaisen uskoa kolmiyhteiseen Jumalaan ja antaa valmiudet elämään kristittyinä. Rippikoulusuunnitelmassa tavoitteita käsitellään nuoren näkökulmasta. Tavoitteissa tähdätään siihen, että rippikoululainen voisi tuntea omakseen seurakuntayhteyden, uskonnon harjoittamisen ja turvallisen ympäristön asioiden oppimiseen. (Rippikoulusuunnitelma 2017, 15; Kilpeläinen 2009, 266-267; Pruuki 2010, 96.)

4.2.1 Nuoret ovat osallisia, tulevat kuulluksi ja saavat vaikuttaa

Rippikoulussa olevien tavoitteiden, suunnittelun, toiminnan ja rakenteiden on tarkoitus tukea rippikoululaisen oppimista ja kasvua kristittyinä. Jokainen nuori nähdään rippikoulussa yksilönä, ja jokaisella on oikeus olla arvokas omana itsenään. Nuorille annetaan mahdollisuus tulla kuulluksi, nähdyksi ja kunnioitetuksi. (Rippikoulusuunnitelma 2017, 18.)

Osallisuudella tarkoitetaan, että nuori voisi halutessaan itse olla suunnittelemassa, toteuttamassa ja arvioimassa omaa rippikouluaan. Omakohtainen kokemus kuulluksi ja nähdyksi tulemisesta on osallisuuden kokemisesta yksi tärkeimmistä asioista. (Rippikoulusuunnitelma 2017, 18.) Nuoren osallisuutta voidaan vahvistaa osoittamalla aitoa kiinnostusta häntä kohtaan. Esimerkiksi aktiivisesti kysymällä ja kuuntelemalla nuorta voi edesauttaa nuoren halukkuutta osallistua itseään. Suurimpana haasteena nuorella on rippikoulun ydinsisältöön, eli

kristinuskon sisältöön liittyvien tavoitteiden miettiminen. (Rippikoulusuunnitelma 2017, 18-19.)

Nuorella on esimerkiksi mahdollisuus osallistua jumalanpalveluksiin, hartauksiin ja hiljenty-miseen. Rippikoulussa vietetään jumalanpalvelus tai hartaus joka päivä, sillä toisto luo turval-lisuutta ja antaa nuorelle mahdollisuuden osallistua toimintaan. (Pruuki 2010, 104-105.)

4.2.2 Nuoret kokevat yhteyttä, turvallisuutta, pyhyyttä ja iloa

Turvallinen ja avoin ilmapiiri ovat tärkeitä rippileirin onnistumisen kannalta. Turvallisessa il-mapiirissä nuoret voivat kokea yhteyttä Jumalaan ja toisiinsa. Ohjaajana voit rakentaa turval-lista ilmapiiriä esimerkiksi osoittamalla rippikouluryhmälle hyväksyntää, avoimuutta ja luot-tamusta.

Ryhmäytymiseen panostaminen on olennaista hyvän yhteisön syntymiselle. Kokemus näh-dyksi ja kuulluksi tulemisesta sekä merkityksellisyydestä ryhmän jäsenenä on yksilötasolla tärkeää. Huumorin avulla on helppo selvittää ryhmän yhteishengen tila. Ilo ja nauru rentout-tavat ja yhdistävät nuoria. (Rippikoulusuunnitelma 2017, 23)

4.2.3 Nuoret oppivat hoitamaan hengellistä elämäänsä toimien, hiljentyen ja osallistuen

Päätavoitteena on, että hengellinen elämä ja rukous voisi olla nuorelle luonnollista. Jumalan kohtaaminen voi tapahtua liikkumalla, tekemällä, olemalla, osallistumalla, keskustelemalla, hiljentymällä tai sellaisella tavalla, joka nuoresta tuntuu hyvälle. Esimerkiksi ristinmerkin te-keminen tai polvistuminen voivat olla nuorelle merkittävä tapa rukoilla. Rukouksen on hyvä muodostua säännölliseksi, ja hyödyksi voi käyttää retriittimäistä hiljentymisrukousta tai mitä tahansa, jonka nuori voi kokea omakseen. (Rippikoulusuunnitelma 2017, 25-26.)

Hengellisen elämän hoitaminen osallistumalla ehtoolliselle on olennainen osa myös jumalanpalveluselämää. Ehtoollinen myös vahvistaa kristittyjen välistä yhteyttä. Rippikoulussa voidaan viettää ehtoollinen jumalanpalveluksen yhteydessä mielellään useamman kerran ehtoollisopetuksen jälkeen. Ehtoollisen merkitys avautuu kristitylle osallistumisen kautta ja nuorelle olisikin hyvä opettaa siitä osallistaen toiston kautta. (Rippikoulusuunnitelma 2017, 26-27.)

4.2.4 Nuoret kantavat vastuuta itsestään, toisista ihmisistä ja luomakunnasta

Kristityn halu elää eettisesti elämään ja elämäntapaan pohjautuu kristillisistä lähimmäisen rakkauden arvoista. Ihminen ei voi ansaita omilla teoillaan pelastumista, mutta jokaisella on mahdollisuus ja vastuu hyvän tekemisestä itselle, lähimmäiselle ja koko luomakunnalle. (Rippikoulusuunnitelma 2017, 30-31.)

Jokainen ihminen on ainutkertainen ja arvokas Jumalan ihme. Rippikoulussa nuorta tuetaan arvostamaan omaa elämäänsä kaikilla tasoilla. Sosiaaliset ja hengelliset valmiudet ovat tärkeässä osassa hyvinvoinnin kannalta. Nuorilla voi olla paljon paineita liittyen ulkonäköön ja median antamat ihanteet ovat saavuttamattomissa. Kristinuskon ihmiskäsityksen mukaan jokainen ihminen on pyhä ja kaunis. Elämää ja omaa ulkonäköä tulee arvostaa ja kaikki sen loukkaaminen on väärin. (Rippikoulusuunnitelma 2017, 31-32)

Nuori oppii olemaan rakastava lähimmäinen ja tuntemaan myötätuntoa. Isokset ja työntekijät ovat nuorelle rippikoulussa esimerkkejä rakastavasta lähimmäisestä. Rippikoulu on vuorovaikutusta ja kohtaamista. Yhteiset pelisäännöt rippikoulussa takaavat turvallisen ilmapiirin ja mahdollisuuden harjoitella vuorovaikutustaitoja. (Rippikoulusuunnitelma 2017, 32)

Eettiseen vastuuseen kuuluu myös ekologinen näkökulma. Luonnon kantokykyyn ja kestävään elämäntapaan on hyvä kiinnittää huomiota. Toiminta luomakunnan puolesta on luonteva osa kristillistä elämäntapaa. (Rippikoulusuunnitelma 33-34.)

4.2.5 Nuoret löytävät merkityksiä kristinuskon keskeisten sisältöjen ja oman elämänsä välillä ja kuulua Kristuksen kirkkoon

Rippikoulussa opetellut asiat saattavat jäädä nuorelle pinnallisiksi ja nopeasti unohtuviksi asioiksi. Nuorten kiinnostuksen kohteiden kuuntelemisen kautta voi vahvistaa nuoren kokemaa merkityksellisyyttä hengellisiä asioita kohtaan. (Rippikoulusuunnitelma 2017, 34, 39.) Uskontunnustuksen ja keskeisten rukousten ulkoa opettelu on pitkällä aikavälillä tärkeää. Parhaimmillaan ne voivat kantaa läpi koko elämän ja olla tukena surussa ja ahdistuksessa. (Rippikoulusuunnitelma 2017, 39)

Rippikoulu rakentaa nuoren kristillistä identiteettiä. Seurakuntayhteys ennen rippikoulua ja rippikoulussa vahvistaa nuorta. Monilla nuorilla kokemus seurakuntayhteydestä ennen rippikoulua on ollut todella vähäistä. Rippikoulussa tutustutaan tarkemmin seurakunnan jumalanpalveluselämään ja kannustetaan nuorta osallistumaan siihen aktiivisesti. (Rippikoulusuunnitelma 2017, 41.) Yleensä kuitenkin osallistuminen jää nuorille suunnattuun ja matalan kynnyksen toimintaan. Esimerkiksi isoskoulutus on helppo tapa nuorelle jatkaa seurakuntayhteyttä.

5 SEURAKUNNAN NOUORET ISOSINA

Rippikoululaisen on luontevaa jatkaa aktiivista seurakuntayhteyttä osallistumalla isoskoulutukseen. Isoskoulutus on seurakuntien toiseksi suurin työmuoto rippikoulun jälkeen. Nuori usein haluaa kokea rippileirin ainutlaatuisen kokemuksen uudelleen erilaisesta näkökulmasta. Isoskoulutus voi olla tapa sitouttaa nuori seurakuntayhteyteen mutta voi huonoimmassa tapauksessa katkaista sen. (Kirkkohallitus 2016, 8-9.) Isonen on tärkeässä roolissa osana rippikoulua. Isokset kuuluvat rippikoulun työtiimiin ja juuri heiltä rippikoululaiset usein oppivat eniten hengellisyydestä. Rippikoulussa nuoret ja työntekijät ovat kasvamassa ja oppimassa. (Rippikoulusuunnitelma 2017, 45.)

5.1 Turvallinen seurakuntayhteys nuorelle

Usein isoskoulutus alkaa eri seurakunnissa heti syksyllä konfirmaation jälkeen. Rippikoulussa nuori saattaa perustaa mielenkiintonsa isoskoulutukseen siitä, millaisia oman rippileirin isokset ovat. Sitoutuminen seurakunnan toimintaan ilman päämäärää voi olla nuorelle vaikeaa. Siksi juuri isoisuus päämääränä saa nuoren sitoutumaan aktiiviseen seurakuntayhteyteen.

Myönteinen rippikoulukokemus on yleensä tärkein syy lähteä mukaan isoskoulutukseen. Joillain nuorilla saattaa olla erilaiset arvot kuin kirkolla, mutta kristillinen opetus kannattaa perustaa aina myönteiselle pohjalle. Nuorisotyöntekijän tehtävänä on kulkea nuoren rinnalla seurakuntayhteydessä auttaen eteenpäin riippumatta nuoren omista mielipiteistä kristillisiä arvoja kohtaan. (Harjunpää ym. 1994, 72.)

Isoskoulutukseen mukaan tulevat nuoret voivat olla eri tavoin motivoituneita. Osaa saattaa kiinnostaa eniten sosiaaliset suhteet kavereihin ja mukava yhdessä oleminen ja tekeminen. Toisia taas kiinnostavat enemmän hengelliset syyt. On mukava oppia Raamatusta uutta, ja rukoi-

leminen sekä hengellinen musiikki voivat olla tärkeä osa omaa elämää. Nämä molemmat voivat olla tärkeitä asioita isoselle syynä isoskoulutukseen osallistumiselle. Mukana voi olla myös passiivisesti motivoituneita, jotka eivät odota koulutukselta mitään. He saattavat olla mukana osana nuorten kaveriporukkaa. (Kirkkohallitus 2016, 14-15)

Isoskoulutuksessa panostetaan siihen, että isoskoulutus olisi nuorelle mahdollisuus tulla mukaan seurakuntayhteyteen kokemaan turvallisuutta, iloa, pyhyyttä ja yhdessäoloa. Turvallisuuden luomiseen täytyy huomioida jokaista isosta yksilöllisellä tasolla. Esimerkiksi tulee kiinnittää huomiota siihen, että millä tasolla nuori on ja missä rajat menevät fyysisesti, henkisesti, hengellisesti, emotionaalisesti, seksuaalisesti ja sosiaalisesti. (Kirkkohallitus 2016, 20-21.) Täytyy esimerkiksi miettiä, millainen fyysinen kontakti nuoren kanssa on sopivaa turvallisen ilmapiirin puitteissa. Yhdellä rippileirillä jalkapalloa pelatessamme muutama nuori ei halunnut yrittää ottaa palloa pois papilta, sillä jo mikä tahansa kontakti olisi mennyt nuoren rajan yli. Turvallisena aikuisena nuorisotyönohjaajalle voi olla sopivaa halata tai pitää kättä olkapäällä erilaisissa tilanteissa. Poikien kesken jopa pieni painiminen nuorisotyöntekijän kanssa voi olla erittäin mielekästä.

Jos huomaa nuoren vaivautuneen jostain toiminnasta tai hartaudesta, hänen kanssaan on hyvä jutella henkilökohtaisesti tuntemuksista. Tuntuiko asia hengellisesti tai henkisesti ahdistavalta tai loukkasiko joku huono vitsi hänen arvojaan? Yksilön arvojen ja rajojen huomioiminen edistää turvallista ilmapiiriä. (Kirkkohallitus 2016, 21-22.)

Vastuun antaminen nuorelle vahvistaa nuoren sitoutumista seurakuntayhteyteen. Erityisen tärkeää olisi löytää nuorelle paikka, jonka hän kokee omakseen. Pelkkä kuuntelijan rooli ja isoskoulutus ryhmään kuuluminen ei ole osallistavaa toimintaa. (Kirkkohallitus 2016, 24-25.) On hyvä keksiä erilaisia vastuita nuorille omien taitojen ja vahvuuksien mukaan. Esimerkiksi nuortenilloissa isonen voi olla vastuussa musiikista, lauluista, hartaudenpidosta tai olla tarjottujen esille laittamisesta. Nuorelle sellaisen tunteen luominen, että hän on tärkeä osa isoskoulutusta, nuortenilta tai muuta toimintaa, kasvattaa nuorta vastuullisena isosena. Jos nuori kokee

olevansa tärkeä osa seurakuntaa, se lisää hänen haluaan sitoutua seurakunnan toimintaan. Pitkään mukana olleille olisi hyvä antaa uusia ja isompia vastuita (Kirkkohallitus, 30)

5.2 Isonen esikuvana rippikoulunuorelle

Tärkein syy mukaan isoskoulutukseen lähtemiselle on rippikoululaisen omien isosten kannustus ja kutsuminen isoseksä sekä se, millaisen kuvan isostoiminnasta isosilta saa. Isosena olemista pidetään hauskana ja kokeilun arvoisena asiana. Isoskoulutukseen päässeelle tärkeintä voi olla päästä toimimaan vastuullisena ja hauskana isosena. (Kirkkohallitus 2016, 33.)

Isonen on rippikoulunuorelle helpoiten samaistuttava kontakti. Rippikoululainen seuraa isosen elämää hengellisenä esikuvana. Nuori voi samaistua ja miettiä, millainen itse olisi isosena. Isosten tulee toimia tiiviinä ryhmänä työntekijöiden kanssa ja tavoitella turvallista ilmapiiriä (Harjunpää ym. 1994, 169). Kun isonen toimii hyvässä yhteishengessä työntekijöiden kanssa, se osoittaa, että työntekijät ovat turvallisia aikuisia.

5.3 Työntekijä pitää huolta isosista

Isokset ovat kirjava joukko nuoria. He ovat samanarvoisia kuin työntekijät, eikä heitä tule käyttää esimerkiksi juoksupoikina. Isoselle tulee kertoa velvollisuuksista ja oikeuksista isosena olemisesta. Panostaminen hyvään ryhmähenkeen ja keskinäiseen luottamukseen isosten kanssa on edellytyksenä onnistuneeseen rippileiriin. Aikuiset työntekijät ovat isosille omia esikuvia kirkon työntekijänä. Työntekijän sanoilla on paljon merkitystä nuorelle erityisesti palautetta antaessa. Pieni kritiikki voi siis sattua isoseen pahastikin. Toisaalta positiivinen palaute, kuunteleminen ja kannustaminen voivat kantaa nuorta vielä rippileirinkin jälkeen. (Kirkkohallitus 2016, 54-55.) Työntekijän kannattaa aina miettiä tarkasti asioiden ilmaisemistapaa. Turvallisen

ilmapiirin ja hyvän yhteishengen rakentamiseen kuluu aina aikaa, mutta sen voi rikkoa yhdellä huonolla sanavalinnalla.

6 ILTAOHJELMAN MERKITYS RIPPILEIRILLÄ

Vuosikymmenien kuluessa rippileireille on muodostunut perinne isosten pitämälle iltaohjelmalle. Iltaohjelma nähdään usein päivän hauskimpana hetkenä, jolloin saa nauraa ja rentoutua. Iltaohjelma voi olla merkittävä turvallisen ilmapiirin ja leirin yhteishengen luoja. Pahimmillaan se taas voi mitätöidä päivän opetuksen ja luoda turvatonta ilmapiiriä. (Kirkkohallitus 2016, 58.)

Isoja ihmeitä 2016 -isostoiminnan linjauksessa sanotaan, että ohjaajien mukanaolo olisi välttämätöntä tavoitteellisen ja turvallisen iltaohjelman tekemiseksi (Kirkkohallitus 2016, 58). Mielestäni isoskoulutuksen toteutumisen odotuksiin kuuluu, että nuori osaa sen jälkeen suunnitella tavoitteellista ja turvallista iltaohjelmaa. Tässä työssä suunnitellun materiaalipaketin yhtenä ideana on luoda työntekijöiden ja isosten välinen luottamus yhteisten tavoitteiden onnistumiseksi. Jos isokset opetetaan suunnittelemaan ja toteuttamaan tavoitteellinen ja turvallista ilmapiiriä luova ohjelma, silloin olisi myös hyvä osoittaa luottamus isosiin ja olla vahtimatta suunnittelua. Jos isonen pyytää apua suunnitteluun, silloin tulee auttaa joko ryhmän ilmapiirin kehityksen prosessissa tai päivän kertaamiseen liittyvissä teemoissa. Esimerkiksi on hyvä pohtia, ovatko kaikki jo oppineet ryhmäläisten nimet vai pitäisikö vielä ottaa ohjelmaan nimi- leikkejä.

6.1 Iltaohjelman suunnittelu

Iltaohjelman tunnelmat ja tapahtumat jäävät päivästä parhaiten mieleen. Sen takia on erittäin tärkeää suunnitella ohjelma tarkasti tavoitteiden mukaan, jotta kaikilla olisi mukavaa. Iltaohjelman kokoamista ei saa jättää yksin isosten vastuulle vaan on oltava valmis auttamaan tarvittaessa. (Harjunpää, Paananen, Parviainen & Saarainen 1994, 153.)

Rippikoulun alkuvaiheessa rippikoululaiset ovat vielä vieraita toisilleen. Ensimmäisien päivien tehtävänä on tutustuttaa leiriläiset toisiinsa. Kun ryhmän jäsenet tuntevat toisensa ja oman olonsa turvalliseksi, he alkavat kaivata haasteita. Silloin myös leiriläiset itse haluavat osallistua ohjelman toteutukseen. (Harjunpää ym. 1994, 153.)

Iltaohjelmaa suunnitellessa kannattaa kiinnittää ryhmäprosessiin huomiota. Ensimmäiset iltaohjelmat kannattaa käyttää kokonaan tutustumiseen, tunnelman luomiseen ja ryhmäytymiseen. Ryhmäprosessin edetessä voidaan pyytää vapaaehtoisia sketseihin tai keksimään jotain leiriläisille osallistavaa ohjelmaa. (Harjunpää ym. 1994, 153.)

Ryhmän ominaispiirteet tulee ottaa huomioon iltaohjelmaa suunnitellessa. Jollekin ryhmälle laulaminen voi olla todella tärkeää. Toinen ryhmä saattaa taas koko ajan olla pelaamassa jalkapalloa tai koripalloa. Joidenkin ryhmien rippikoululaiset voivat sen sijaan olla innokkaita näyttämään ja osallistumaan itse iltaohjelmaan. Ohjaajien ja isosten kannattaa miettiä millainen ohjelma juuri kyseiselle ryhmälle olisi paras. Hiljaisuuden tai irrottelun lisäksi iltaohjelmassa olisi hyvä kerrata päivän aiheita. (Harjunpää ym. 1994, 154)

6.2 Leikit iltaohjelmassa

Leikit ja pelit vaikuttavat ryhmähenkeen. Kannattaa miettiä tarkasti, miten leikki vaikuttaa ryhmän kokonaisuuteen. Hyvä leikki on henkisesti ja fyysisesti turvallinen. Henkinen turvallisuus on sitä, ettei ryhmän yksilöiden tarvitse pelätä naurunalaiseksi tulemista, nolaamista tai kiusaamista. Fyysisesti turvallisessa leikissä kenenkään ei tarvitse pelätä omaa tai kaverin loukkaantumista. (Harjunpää ym. 1994, 156-157.)

Parhaimmillaan leikki voi virkistää ryhmähenkeä ja opettaa toimimaan yhdessä. Leikeillä ei tarvitse olla tarkempia tavoitteita. Tärkeintä on, että saa rentoutua tai pitää hauskaa. (Harjunpää ym. 1994, 156.) Ennen leikin vetämistä se on hyvä harjoitella isosten kesken. Ennen leikin valitsemista kannattaa miettiä leikin hyvät ja huonot puolet. Aina kannattaa harjoitella, jos

leikki ei ole kaikille vielä tuttu. (Harjunpää ym. 1994, 159.) Kun kaikilla on yhteiset säännöt, leikin aikana ei tule sekaannusta säännöistä.

7 MATERIAALIN VERTAAMINEN AIKAISEMPIIN OPINNÄYTETÖIHIN

Tutkiessani aikaisempia opinnäytetöitä mietin, ettei niiden materiaaleissa pohditakaan samalla tavalla iltaohjelman ohjelmanumeroiden tavoitteita ja sisältöä kuin niitä käsitellään teoriaosuudessa. Vertaan tarkemmin kahta tavoitteellista iltaohjelmaa käsittelevää opinnäytetyötä. Helposti voi jäädä pohtimatta erikseen yksittäisen toiminnan tarkoitusta tai mielekkyyttä, kun sitä ollaan tehty vuodesta toiseen (Kirkkohallitus 2016, 58).

7.1 Mission: iltaohjelma; videomateriaali iltaohjelman suunnitteluun ja toteutukseen

Iltaohjelman sisältö ja tavoitteet opetellaan opinnäytetyön mukaan isokoulutuksessa rippileiriä varten. Videomateriaali on jaettu neljään eri osaan. Pohdin eri materiaalien hyviä ja huonoja puolia oman materiaalini pohjalta.

Ensimmäisessä videossa käsitellään iltaohjelman tavoitteita, haasteita ja mahdollisuuksia. Videossa opetetaan, että sen tarkoitus on lisätä ryhmähenkeä ja pitää hauskaa yhdessä. Leiriläisille on helpompaa osallistua isosten järjestämään ohjelmaan. Iltaohjelmassa olisi hyvä näkyä päivän aihe ja yleinen hengellisyys. Tavoitteena rippikoululaiselle olisi kertoa, että hengellisyys ei ole vain totinen juttu. Iltaohjelmassa he saavat purkaa ylimääräistä energiaa. Haasteena on, ettei kukaan jää ulkopuolelle tai tule nolatuksi. (Autti & Lehtimäki 2014, 47.)

Isosilla ei ole leirin aikana missään kirjattuna iltaohjelman tavoitteita. Materiaalissani ensimmäisenä tuodaan esille tavoitteet ja millaisia asioita otetaan huomioon iltaohjelmassa. Monipuolisella ohjelmalla voidaan tukea iltaohjelman tavoitteita kokonaisuutena. Haasteita ovat Raamatusta nousevien kristityn arvojen kunnioittaminen iltaohjelmassa. Isoselle voi olla vaikeaa muistaa suunnitteluvaiheessa kaikkia niitä tavoitteita ja haasteita, jotka on opeteltu isokoulutuksessa mutta joita ei ole kirjattu mihinkään ylös.

Toisessa videossa pohditaan leikin tai sketsin valitsemista. Tärkeintä on saada leiriläiset lähtemään mukaan. Kuitenkin tulee pysyä hyvän maun rajoissa. Esimerkiksi toisen uskonnon pilkkaaminen voi tuntua ahdistavalta. Jos leikki tai sketsi on huono, isosten on hyvä esittää, että se on hauska näyttelijöiden tukemiseksi. Roolivaatteet auttava leiriläistä ymmärtämään, milloin isonen näyttelee ja milloin hän on oma itsensä. Hyvä sketsi ei loukkaa ja on hauska. Vitsi on helppo ymmärtää ja se on harjoiteltu hyvin. Kaksimielisyys, karu väkivalta tai huono kielenkäyttö voivat olla hauskaa, mutta jotkut voivat kokea ne ikävänä. Sen lisäksi tällainen huumori ei kuulu rippikoulun sisältöön. Omat sketsit ovat hyvä lisä iltaohjelmaan. Sen lisäksi kannattaa ottaa ryhmä kokonaisuutena huomioon. Esimerkiksi rippikoulun teemoja voi sisällyttää sketseihin. Lopuksi vielä pohditaan olisiko hengellinen loppunäytelmä hiljentymiseen ennen iltahartautta. (Autti & Lehtimäki 2014, 48.)

Videossa mietittiin laajasti leikkiä parantavia tekijöitä, kuten roolivaatteiden ja loppunäytelmän merkitystä hiljentymisen keinona. Leikeissä ja sketseissä vältettäviä asioita käydään videolla läpi, mutta rippileirillä ne ovat isosen oman tulkinnan varassa. Omassa materiaalissani olen avannut kaikki pohdittavat asiat leikkiä miettiessä. Esisijaisesti tulee miettiä tavoitteita ja sopivaa huumoria ryhmähengelle. Ryhmän kehitysvaiheet on hyvä ottaa huomioon leikkejä suunnitellessa.

Kolmannessa videossa mietitään leikin tehtäviä ja rajoja. Videon mukaan hyvässä leikissä pääsee purkamaan energiaa ja yhdistämään ryhmää. Ryhmäturvallisuuden tavoittelemineen on yksi tärkeimmistä tavoitteista leirillä. Se on edellytys leirin onnistumisen kannalta. Siksi on hyvä miettiä mihin ryhmän vaiheeseen erilaiset leikit sopivat. (Autti & Lehtimäki 2014, 49.)

Tärkein tavoite iltaohjelmalla on ylläpitää ja vahvistaa turvallista ilmapiiriä. Oman materiaalin ideana on välttää huonosti mietittyä ohjelmaa. Siinä luetellaan esimerkkinä erilaisia huonoja syitä valita leikki. Sen lisäksi materiaali ohjeistaa mitkä asiat kannattaa ottaa huomioon.

Neljännessä videossa mietitään isosten yhteistyön merkitystä. Iltaohjelma on isosten yhteinen ohjelma. Siinä isonen on roolimalli ja esikuva nuorelle. Isonen ei saa haukkua työntekijöitä, vaan isokset ja muut työntekijät ovat yhteinen tiimi. Työntekijän tavoite on tehdä isoselle selväksi iltaohjelman tavoitteet. (Autti & Lehtimäki 2014, 50.)

Yksi isosen kolmesta tavoitteesta materiaalissani on esikuvana oleminen. Isonen pohtii itseään seurakuntalaisena ja tuo esille kristillisiä arvoja omassa elämässään. Myös oman hengellisyyden esille tuominen on tärkeää. Luottamus toisiin isosiin ja työntekijöihin on välttämätöntä turvallisen ilmapiirin luomiseen. Ryhmä ei pysty kunnolla koko leirin aikana ryhmäytymään, jos ryhmässä ei ole turvallista olla omana itsenään.

7.2 Hyvää iltaa! Rippikoulun iltaohjelmia tavoitteellistava materiaali Kouvolan seurakunnalle

Iltaohjelma leikkeineen ja näytelmineen on tärkeässä osassa hyvän ilmapiirin rakentamisessa. Opinnäytetyön teoriaosassa käsitellään hyvän leikin ja sketsin tuntomerkkejä. Materiaalissa on muutamia ohjeita isoselle leikin tai sketsin suunnittelua varten. Hyvän iltaohjelman pelisäännöissä kerrotaan yleisiä ohjeita. Iltaohjelma on hyvä suunnitella yhdessä ja leikit kannattaa harjoitella kunnolla. Kannattaa miettiä miksi haluaa juuri tietyn ohjelmanumeron iltaohjelmaan. Huonoa kielenkäyttöä, nolaamista, kiusaamista ja härskiä tulee välttää. Materiaalin tarkoituksena onkin enemmän antaa valmiita leikkejä, hengellisiä näytelmiä ja sketsejä isoselle. (Järvikangas & Kaikkonen 2013, 69)

Luin läpi useamman opinnäytetyön iltaohjelmaan liittyen ja tässä yksi esimerkki. Viidenkymmenen sivun materiaalissa käsitellään iltaohjelman sisällön miettimistä vain yhdellä sivulla. Siinä kerrotaan muutamia tärkeitä asioita iltaohjelman suunnittelussa ja mitä tulisi välttää. Opinnäytetyön tekijä ehkä olettaa, että työntekijä on aina mukana suunnittelussa tai tarkistaa ohjelman ennen sen näyttämistä. Turvallisen ilmapiirin kehittymistä ei kuitenkaan

edistä se, ettei työntekijä voi luottaa isosten osaavan suunnitella hyvää ohjelmaa. Myös isosille voi olla vaikeaa, jos täytyy koko ajan miettiä, kelpaako kyseinen leikki leirin työntekijöille. Yksi materiaalini idea on, että jo leikkejä mietittäessä isonen itse osaa miettiä leikin tai sketsin hyvät ja huonot puolet. Isokset oppivat itse valitsemaan sopivimmat leikit ja sketsit, kun heille annetaan vastuuta ja tietoa siitä, mitkä asiat kannattaa ottaa huomioon. Myös yksi erittäin tärkeä asia on käydä läpi edellisen illan ohjelma ennen uuden suunnittelua. Silloin isokset voivat yhdessä keskustella, oliko ohjelma sellainen kuin suunniteltiin. Voidaan esimerkiksi pohtia, kestäkö ohjelma suunnitelman mukaisen ajan ja mitkä ohjelman osat olivat rippileiriläisistä mukavia.

Omassa materiaalissani en kokoa hyviä esimerkkileikkejä tai -sketsejä ollenkaan. Oman materiaalini idea onkin todennäköisesti antaa isosille valmiiksi ohjelmavaihtoehtoja iltaohjelmaan, jotta se olisi helpompi suunnitella. Vaikeutena isosen kannalta on, että heidän ei tule mietittyä ollenkaan leikin mielekkyyttä tai mahdollisia ongelmia. Suuressa rippikouluryhmässä jokaiselle leiriläiselle oman nimen kertomiseen muun tiedon lisäksi voi mennä useampi minuutti, jolloin leikistä voi tulla pitkäväteinen ja se voi kestää melkein tunnin. Yli puoli tuntia paikallaan seisten tai istuen hiljaa voi olla joillekin rippikoululaisille vaikeaa tai ahdistavaa.

8 OPINNÄYTETYÖN TOTEUTUS RAAHEN SEURAKUNNASSA

Prosessi alkoi ollessani harjoittelijana Raahen seurakunnan rippileirillä 2016. Olin tuona kesänä kahdella rippileirillä, joista ensimmäisellä leirillä työntekijöiden kesken nousi ajatus materiaalin luomisesta. Suunnittelin ensimmäisen materiaalin lähinnä rippikoulusuunnitelman ja työntekijöiden ajatusten perusteella ensimmäisen leirin pohjalta. Toiselle leirille olin tehnyt materiaalista karkean version, jonka avulla isosten oli helpompaa suunnitella iltaohjelma järjestelmällisemmin. Keräsin leirin loputtua isosilta palautetta siitä, millaiseksi he kokivat materiaalin. Suullisessa palautteessa kävi heti ilmi, että tätä asiaa olisi isosten mielestä ollut hyvä pohtia yhtä syvällisesti jo isoskoulutuksessa.

Kesän jälkeen tein tarkempaa tutkimusta ja parantelin materiaalia. Maaliskuussa 2017 osallistuinkin isoskoulutusleirille pitäen kolme oppimiskokonaisuutta materiaaliin liittyen. Siellä keräsin kirjallisen palautteen. Palautteessa kysyin avoimesti mitä positiivista ja negatiivista materiaalista on sekä annoin tilaa omille ajatuksille materiaaliin liittyen.

Viimeisten kirjallisten palautteiden jälkeen vielä muokkasinkin materiaaliin pakettia niiden mukaisiksi. Materiaalin valmistuttua lopulliseen muotoonsa olen saanut suullisesti positiivista palautetta siitä, että viimeiset muutokset olivat tärkeitä kokonaisuuden kannalta. Oma ajatukseni oli alusta pitäen luoda materiaalista niin lyhyt, että jokainen isonen jaksaa lukea sen kokonaan. En halunnut sen tuntuvan kenenkään mielestä ahdistavan pitkältä. Sen lisäksi tavoittelin selkeyttä ja helppolukuisuutta.

8.1 Palautteen analysointi

Ensimmäisessä palautteessa kysyin, kuinka tärkeäksi isonen koki eri materiaalin osat ja miten tärkeää iltaohjelman onnistumisen kannalta erilaiset asiat ovat. Ensimmäinen kysymys oli,

kuinka tärkeäksi aikatauluttaminen koetaan iltaohjelman onnistumisen kannalta. Isosten mielestä se oli tärkeää tai erittäin tärkeää. Toiseksi isosilta kysyttiin, kuinka tärkeänä he kokivat materiaalissa olevan listan asioista, joita kannattaa välttää yksittäisessä leikissä tai sketsissä. Kuusi kahdeksasta piti erittäin tärkeänä sitä, että tiesi rippileirin linjan hyvän ohjelman suhteen. Loput kaksi pitivät sitä tärkeänä asiana. Kolmanneksi kysyin, kuinka tärkeänä isokset pitivät iltaohjelmavastaavaa iltaohjelman suunnittelussa. Isosilla olivat yhtä mieltä siitä, etteivät kokeneet sitä tärkeäksi eikä turhaksi. Neljänneksi kysyin, kuinka tärkeää on isosen asenne iltaohjelman onnistumisen kannalta. Kaikkien mielestä oli erittäin tärkeää, että isonen oli leikeissä ja sketseissä hyvällä asenteella mukana. Mikään ei ollut hauskaa, jos isosen asenne oli huono. Opas kokonaisuutena koettiin osittain tärkeäksi jo karkeassa ja puutteellisessa muodossaan. Hyvän palautteen ansiosta motivoitin käyttämään paljon aikaa materiaalin kehittämiseen.

Toisessa palautteessa kysyin isosten mielipiteitä avoimesti materiaalista isosleirin oppimiskokonaisuuksien jälkeen. Palautteen sai antaa yksin tai pienessä ryhmässä. Isosten oli vaikea keksiä palautetta materiaalin kehittämiseen liittyen. Materiaalin ulkonäköä pidettiin kahdessa palautteessa vähän tylsän näköisenä ja vaikealukuisena. Sen lisäksi joihinkin kohtiin toivottiin vähän selkeämpää selitystä tai täydennystä. Näihin palautteisiin reagoin lisäämällä jokaiseen päätavoitteeseen selventävän alaotsikon sen tarkoituksesta. Visuaalisesti parantelin materiaalia käyttämällä otsikoissa lihavoitua fonttia ja lisäämällä tärkeitä huomioita harmaisiin laatikoihin. Yksi isosista piirsi minulle kanteen kuvan, joka kuvastaa isosten tunteita ja rooleja rippileirillä. Materiaalia olisi ehkä voinut vielä enemmän tehdä mielekkääksi lukea, mutta halusin pitää sen yksinkertaisena ja helppona luettavana.

Sain paljon positiivista palautetta materiaalin sisällöstä. Materiaali oli selkeästi luettavissa ja sisällön ymmärsi hyvin. Materiaali auttoi ymmärtämään, mitä asioita kannattaa ottaa huomioon iltaohjelmaa suunnitellessa. Sen lisäksi materiaalin koettiin olleen hyvin tiivistetty ja sopivan pituinen. Hyvänä koettiin myös, että materiaalin läpikäyminen herätti paljon keskustelua.

Esimerkiksi kirkon arvot puhuttelivat, ja keskustelimme voiko materiaalin mukaisesti suunniteltu ohjelma olla hauska. Joidenkin mielestä sketseissä piti olla ainakin joko kaksimielisyyttä, nolaamista tai väkivaltaa, jotta ne voisivat olla hauskoja. Kuitenkin keskusteltuamme asioista tarkemmin huomasimme isosen motivaation ohjelman toteuttamisessa olevan tärkein tekijä ohjelman hauskuudessa. Joidenkin mielestä paperilla huonolta vaikuttava sketsikin oli hauska, kun motivoitunut isonen näytteli sen omalla persoonallaan. Kokonaisuutena materiaalin ajateltiin antavan hyviä neuvoja iltaohjelman suunnitteluun. Yhdessä palautteessa kerrottiin, että materiaalia läpi käydessä oli mukava harjoitella omien leikkien ja sketsien arvioimista.

8.2 Opinnäytetyön hankkeistajien palaute materiaalista

Opinnäytetyön hankkeistaneet työntekijät olivat mukana isoskoulutusleirillä seuraamassa oppimiskokonaisuuksiani. Eniten kehittämistä materiaalissa kaipasi liian pelkistetty ulkoasu. Materiaalista puuttuivat sivunumerot ja sisällysluettelo. Sen lisäksi materiaaliin kaivattiin pientä johdantoa ja muutamaa kuvaa. Kokonaisuutena koettiin, että materiaali oli vielä vähän keskeneräinen. Viimeisin muutokseni materiaaliin oli lähinnä kosmeettinen. Muokkasin ulkoasua, ja yritin saada materiaalista enemmän hankkeistajien toiveen mukaisen. Sain materiaalin etukannelle isosen piirtämän kuvan, ja sisältöä asettelin helpommin luettavaksi.

Positiivisena koettiin, että materiaalissa on selkeät tavoitteet iltaohjelmasta tiiviissä paketissa. Sen lisäksi materiaalin koettiin auttavan paljon isosia iltaohjelman suunnittelussa. Materiaalista sai kuvan, että se on helposti luettavissa ja kokonaisuutena onnistunut. Erikseen materiaalin hyviä puolia olivat isosen vastuun korostaminen kristillisessä opetuksessa, iltaohjelman liittäminen osaksi päivän opetusta ja isosen haastaminen arvioimaan suunnittelemaansa ja toteuttamaansa iltaohjelmaa.

Valmiista versiosta en enää pyytänyt kirjallista palautetta, mutta valmiiseen versioon oltiin tyytyväisiä. Olin onnistunut korjaamaan materiaalin parhaani mukaan palautteen pohjalta.

9 POHDINTA

Itse isosena ollessani iltaohjelmat olivat hauskoja, koska ne sisälsivät paljon kaksimielisyyttä, väkivaltaa tai nolaamista. Isoskoulutuksessa ei tarkemmin käyty läpi millainen olisi sopiva iltaohjelma. Vasta siinä vaiheessa, kun joku leiriläisistä ahdistui ohjelmasta ja puhui siitä työntekijän kanssa, asiaan puututtiin. Tämän seurauksena joillain leireillä tulevista iltaohjelmista kiellettiin tietty ohjelmanumero.

Opinnäytetyöni tarkoituksena on välttää rippileirillä sopimattoman huumorin käyttö. Materiaalin tavoitteena on antaa isoselle selkeät tavoitteet iltaohjelmalle. Tavoitteiden mukainen toiminta ja oman itsensä esille tuominen seurakunnan nuorena on isosen tehtävä myös koko rippileirillä kaikessa toiminnassa. Kuitenkin halusin erityisesti kohdistaa materiaalin juuri iltaohjelmaan, koska sen suunnittelu ja toteuttaminen ovat yksin isosten vastuulla.

Materiaalin kehittäminen pitkällä aikavälillä oli mielestäni tärkeä osa kattavan ja tiiviin kokonaisuuden valmistumiseksi. Matkan varrella minulla oli kolme aivan erilaista materiaalipakettia, joita yhdisti vain tavoitteet. Muokkasin materiaalia koko ajan enemmän nuorelle helpommin ymmärrettäväksi ja luettavaksi.

Haasteena nuorisotyönohjaajalle on materiaalin läpikäyminen isoskoulutuksessa. Materiaalin tavoitteet on mietitty uuden rippikoulusuunnitelman mukaan, ja niiden moninaisuuden ymmärtämiseksi kannattaa tutustua rippikoulusuunnitelmaan tarkemmin. Kuitenkin materiaalin tarkoituksena on olla apuna erityisesti iltaohjelman suunnittelussa. Asioita opettaessa isosille kannattaa opettaa omalla persoonalla ja omien kokemusten kautta. Sen lisäksi kannattaa perehtyä kristilliseen arvomaailmaan ja siihen mikä on sopivaa tai sopimatonta kristitylle nuorelle. Kannattaa myös puhua yhteisistä säännöistä rippileirillä ja miten siellä käyttäytyään.

Esimerkiksi kiroilu on sopimatonta niin jumalanpalveluksessa, vapaa-ajalla leirillä kuin iltaohjelmissakin. Kyseessä ei ole poikkeustilanne, kun isokset saavat suunnitella ja toteuttaa omannäköisensä iltaohjelman.

Olen itse erittäin tyytyväinen lopulliseen materiaaliin. Palautteen mukaan se on juuri sellainen, kuin toivoin sen parhaimmillaan olevan. Kirkon näkemykset ja arvomaailma voivat muuttua nopeasti ja uudenlaiseksi lähitulevaisuudessa. Koen kuitenkin suunnittelemani materiaalin olevan tällä hetkellä kattava näkemys isoselle nykyisen iltaohjelman tavoitteista. Tämän materiaalin tarkoituksena on selventää isosille kirkon työntekijöiden yhteistä ajatusta isosten pitämästä iltaohjelmasta ja yhdistää isosten ja työntekijöiden työtiimiä rippileirillä.

LÄHTEET

Airola, M. & Tarsalainen, A. 2005. Murkkuelämää. Helsinki: LK-KIRJAT.

Autti, S. & Lehtimäki, M. 2014. Mission: iltaohjelma. Video-opetusmateriaali iltaohjelman suunnitteluun ja toteutukseen. Diakonia-ammattikorkeakoulu, Sosionomi. Opinnäytetyö. Saatavissa: http://www.theseus.fi/bitstream/handle/10024/75838/AuttiSeppo_%20LehtimakiMikael.pdf?sequence=1&isAllowed=y Viitattu 3.12.2017

Cacciatore, R., Korteniemi-Poikela, E. & Huovinen M 2008. Miten tuen lapsen ja nuoren itsetuntoa. Juva: WSOY.

Dunderfelt T. 1990. Elämänkaari Psykologia. 9.-13 painos, 2006. Helsinki: WSOY.

Harjunpää, M., Paananen, T., Parviainen, J. & Saarainen, P. 1994. Elämän siiville. Isoskouluttajan käsikirja. Juva: WOSY.

Kilpeläinen A. 2009. Nuoren jumalkäsityksen muuttuminen rippikoulussa. Teoksessa Innanen, T. & Niemelä, K. (toim.) 2009 Rippikoulun todellisuus. Kirkon tutkimuskeskuksen julkaisuja 107. Tampere: Kirkon tutkimuskeskus.

Jolkkonen, J. 2004. Rippikoulu ja konfirmaatio luterilaisen kasteteologian näkökulmasta. Teoksessa Aaltonen, H., Pruuki, L. & Saarainen, P. (toim.) 2004. Rippikoulun käsikirja. Jyväskylä: Gummerus kirjapaino OY.

Järvikangas, E. & Kaikkonen, H. K. 2013. Hyvää iltaa! Rippikoulun iltaohjelmia tavoitteellistava materiaali Kouvolan seurakunnalle. Diakonia-ammattikorkeakoulu, Sosionomi. Opinnäytetyö. Saatavissa: https://www.theseus.fi/bitstream/handle/10024/66310/Kaikkonen_Jarvikangas_2013.pdf?sequence=3&isAllowed=y Viitattu 3.12.2017

Kirkkohallitus. 2016. Isoja ihmeitä - isostoiminnan linjaus 2016. Suomen ev.-lut. kirkon julkaisuja 43. PDF-tiedosto Saatavissa: [http://sakasti.evl.fi/sakasti.nsf/0/3E41B03C248D8EB9C2257F96003C12CB/\\$FILE/Isoja_ihmeita_2016.pdf](http://sakasti.evl.fi/sakasti.nsf/0/3E41B03C248D8EB9C2257F96003C12CB/$FILE/Isoja_ihmeita_2016.pdf) Viitattu 3.12.2017

Kukkumäki, H. & Tulusto R. (toim.) 2006. Liekeissä. Aitoa puhetta murrosiästä. Jyväskylä: Gummerus kirjapaino Oy.

Lastensuojelulaki 13.4.2007/417. Saatavissa: <http://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/2007/20070417#L1P1> Viitattu 3.12.2017

Pruuki, L. 2010. Rippikoulun pikkujättiläinen. Helsinki: LK-kirjat.

Sinkkonen J. 2010. Nuoruusikä. Juva: WSOY

Suuri ihme. Rippikoulusuunnitelma 2017. 2017. Kirkkohallitus. PDF-tiedosto. Saatavissa: [http://sakasti.evl.fi/sakasti.nsf/0/400865F07982E0ECC2257D5100209E1D/\\$FILE/SuuriIhme-Rippikoulusuunnitelma2017.pdf](http://sakasti.evl.fi/sakasti.nsf/0/400865F07982E0ECC2257D5100209E1D/$FILE/SuuriIhme-Rippikoulusuunnitelma2017.pdf) Viitattu 3.12.2017

Raamattu

Isosen iltaohjelmaopas

Sisällysluettelo

Isoselle	3
Iltaohjelman tavoitteet	4
Ohjelmarunko	5
Sisällön suunnittelu	6
Turvallisempi ilmapiiri leirillä	7

Isoselle

Hei. Tämä opas on tarkoitettu sinulle isonen. Suosittelen tätä opasta avuksi leirille iltaohjelman suunnitteluun. Opas helpottaa sinua hahmottamaan iltaohjelman keskeiset asiat.

Tämä opas sai alkunsa, kun Raahen seurakunnan rippileireillä keskusteltiin iltaohjelmasta. Miten iltaohjelma saataisiin osaksi päivän ohjelmaa, ettei se jää irralliseksi hauskanpitohetkeksi? Tämä kysymys innoitti minua tutkimaan asiaa enemmän. Raahen seurakunta pyysi minua tekemään opinnäytetyön iltaohjelmasta. Tämä opas on työn tulos.

Joel Koivunen

Iltaohjelman tavoitteet

Tavoitteiden avulla voimme kehittää iltaohjelmaa paremmaksi. Rippileirillä sen tavoitteita ovat:

1. Iltaohjelmassa isonen tuo esille millaista on olla ja kasvaa seurakuntalaisena

- Olet rippileiriläiselle esikuva

2. Iltaohjelmassa kerrataan päivän aiheita

- Päivän opetus ja arjen tekemiset

3. Iltaohjelmassa nostetaan ja ylläpidetään leirin yhteishenkeä

- Leirin alussa painottuu nimien opettelu ja ryhmäyttäminen

Ohjelmarunko

Iltaohjelma voi sisältää esimerkiksi:

- **1-3 Leikkiä**
- **1-3 Sketsiä**
- **1-2 Jatkis-sketsiä**
- **Paljon lauluja**
- **Päivän kertaus näytelmien avulla:**
Näytelmien ideana on käsitellä päivän aiheita, leirin sääntöjä tai muita arjen tilanteita.
- Sen lisäksi voi olla **laululeikkejä, leiriposti, kysymyslaatikko** tai muuta yhteistä ohjelmaa.

Iltaohjelmalle on annettu tietty aika. **Pysy annetussa ajassa, jotta muu leiriohjelma onnistuu.** Jotta pysyt aikataulussa, laadi ohjelmasta aikataulu. Aikatauluun on hyvä laittaa jokaisen ohjelman arvioitu kesto minuutteina.

Sisällön suunnittelu

Mieti miksi haluat tietyn leikin tai sketsin iltaohjelmaan. Huonoja esimerkkejä:

1. Se on meidän isosten mielestä hauska
2. Tämä juttu vedetään aina jokaisella riparilla
3. Leirin vetäjät tykkää jos luetaan Raamattua
4. Leiriläisillä ei muuten oo hauskaa
5. Löysin tän äsken netistä ja se kuulostaa hauskalta

Keskity näihin: **yhteishengen parantaminen, ryhmäytyminen ja päivän tapahtumien kertaus.**

Kaikki huumori ei ole sopivaa rippileirille.
 Kristityn arvot nousevat Raamatusta.
 Myöskään kaikki leikit eivät suosi iltaohjelman tavoitteita.

Vältä sketseissä

Huonoa kielenkäyttöä
 Kaksimielisyyttä
 Rasismia
 Nolaamista
 Vihapuhetta

Vältä leikeissä

Odottamista
 Pudottamista
 Nolaamista
 Vaikeita ohjeita

Turvallisempi ilmapiiri leirillä

Leirillä jaksamisen ja viihtymisen kannalta tärkeää on tuntee olonsa turvalliseksi.

Turvallisuuteen vaikuttavat monet tekijät: Päiväohjelmassa pysyminen, yhteiset säännöt, luottamus toisiin, oma tila ja saa olla oma itsensä.

Luottamus ja turvallinen ilmapiiri kehittyvät asia kerrallaan.

1. Toisen tunteminen nimeltä
2. Yhteisistä säännöistä kiinnipitäminen
3. Oman tilan löytäminen
4. Toisen huomioon ottaminen
5. Saa olla oma itsensä

Iltaohjelmaa tehdessä on tärkeää huomioida missä vaiheessa ryhmän ilmapiirin kehitys on.

Turvattomassa ilmapiirissä leiriläiset eivät välttämättä uskalla/halua osallistua leikkeihin tai lauluihin. Jotkut leikit ja sketsit sopivat paremmin leirin loppupuolelle.

Iltaohjelman sujumisen kannalta tärkeää on valita illan vastuuisonen. Hyvin johdettu iltaohjelma luo turvallisuutta.

Vastuuisonen:

1. Huolehtii iltaohjelman suunnittelusta
2. Vastaa sisällöstä
3. Huolehtii aikataulussa pysymisestä
4. Tietää seuraavan ohjelmanumeron ja sen toteuttajat

Ennen uuden iltaohjelman tekemistä on arvioitava edeltävän illan ohjelma:

1. Miten edellisen illan aikataulutus onnistui?
2. Missä onnistuimme?
3. Missä on kehitettävää?
4. Millainen ryhmän ilmapiiri tällä hetkellä on?